

KÜRTLER, ALEVİLER VE MÜLTECİLERE YÖNELİK İRKÇI SALDIRILARA İLİŞKİN 1 MART-31 MAYIS 2022 TARİHLERİ BASIN TARAMASI RAPORU

Mültecilere, Kürtlere ve Alevilere dönük ayrımcılık/ ötekileştirme içeren söylem ile eylemlerin son yılların en fazla artış gösterdiği 3 ayı geride bıraktık. Siyasetçilerin giderek daha sık gündeme getirdiği, politika yapma ve toplumu etkileme/yönlendirme de etkili gündemlerden biri olarak işlevselleştirdiği, araçsallaştırdığı Mültecilik meselesi başta olmak üzere Kürtçe sanat etkinliklerinin yerel idarelerce yasaklanması ile de tanıklık ettiğimiz Kürtlere, Mültecilere ve Alevilere yönelik ayrımcı uygulamaların yükseldiği bu dönem yerleşik ırkçılık reflekslerinin belli açılardan olağanlaşmasına da vesile olacak riskleri de beraberinde getirmiştir.

Sosyo-Politik Saha Araştırmaları Merkezi olarak, belli dönemlerde artış gösteren Mültecilere Kürtlere ve Alevilere dönük ötekileştirme içeren söylem ile eylemlerin yerleşik bir ırkçılık refleksinin varlığına dair işaretler taşıdığı kaygısı ile başlattığımız ve farkındalık yaratma amacıyla yürüttüğümüz “Kürtler, Aleviler ve Mültecilere Yönelik İrkçi Saldırlara İlişkin Basın Taraması” çalışmasının dördüncüsü kaygılarımızı arttıran veriler içermiştir.

İlkini Haziran-Ağustos 2021 döneminden başlatıp 3 aylık periyotlarla yayınladığımız Basın Taramasının Mart-Mayıs 2022 dönemini kapsayan 3 aylık periyotta toplamda en az 54 ırkçı/ötekileştirici/yok sayan haber basına yansımıştır. Bu sayının bir önceki 3 aylık periyot taramamızda 28 olduğu düşünüldüğünde son 3 ayda ayrımcı/ırkçı yönelimlerin artış hızının ürkütücülüğü de gözler önüne serilecektir.

Uzun zamandır Türkiye’de iktidar ve muhalefetin söylemleriyle ve bu dolayında gelişen toplumsal reflekslerle; ötekileştirme, kutuplaştırma, yok sayma, kendinden görmeme gibi kavramlarla tanımlanan; kişilerin etnik, bölgesel ve inançsal farkları nedeniyle belirtilen davranış biçimlerine maruz bırakıldıklarını gösteren çok sayıda haberle karşılaşyoruz.

3 aylık periyotlarla yayınlamaya çalıştığımız, bahsi geçen kimliklere yönelik söylem ve eylem düzeyindeki ayrımcı, ötekileştirici, ırkçı saldırılara ilişkin basın taraması (Mezopotamya Ajansı, Evrensel Gazetesi ve Bianet.org üzerinden) yine ilgili basın kuruluşlarındaki haberlerin taranması ile gerçekleştirilmiştir.

Bir önceki döneme kıyasla hem Kürtlere hem Mültecilere dönük ırkçı/ötekileştirici/yok sayan olayların nerdeyse 2’şer kat artmış olduğu görülmektedir.

Özellikle kültür sanat alanı üzerinden Kürtçe'ye ve bu dolayından Kürt Kimliğine yönelen ırkçı/ötekileştirici/yok sayan eylemler, artarda gelen konser ve tiyatro yasaklarıyla kendini göstermiştir. Kürtçe gazete ve dergilerin yaşadığı baskılar ile özellikle cezaevlerine Kürtçe ve Kürt Tarihi ile ilgili kaynakların alınmaması bu uygulamaların neredeyse normal ve sıradan bir hal aldığını göstermektedir.

Mültecilere yönelik olarak ise özellikle belli siyasi çevrelerin süreklileştirmeye çalıştığı yalan-yanlış bilgilerle günden güne artan bir nefret ortamı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bunun sonucunda ise her gün artarak çoğalan mülteci şiddeti ve nefreti haberleriyle karşılaşyoruz. Özellikle kadın ve çocukların sokağa çıkmaya korktuğu, gündelik hayatın rutinlerinden kopmaya başladıkları bir nefret ikliminde yaşamının kaygısını hissettikleri görülüyor.

Gerçekleşen taramaya göre sadece bahsi geçen dönem içerisinde, Kürt kimliğine ve diline yönelik bahsedilen Saiklerle basında en az 37 saldırı/yok sayma haberi yer almıştır. (Tablo-1)

Devamla, aynı dönem içerisinde Mültecilere yönelik bahsedilen Saiklerle basında en az 16 saldırı haberi yer almıştır. (Tablo-2)

Yine aynı dönem içerisinde Alevilere yönelik bahsedilen Saiklerle basında en az 1 saldırı haberi yer almıştır. (Tablo-3)

Bunlarla birlikte Medya taraması esnasında, “olay” olarak haber kaydı düşmeyen, ancak Mültecilerin önemli bir kısmının yaşadıkları kentlerde, mahallelerde, gündelik hayatları içinde olağan bir dışlanmaya, ötekileştirilmeye maruz bırakıldığını anlatan pek çok hayat hikâyesi anlatılarına, yazılara rastlanmıştır.

TABLO-1: 01.03.2022/31.05.2022 TARİHLERİ ARASI KÜRTLERE YÖNELİK İRKÇİ SALDIRILAR (Tablo-1)

KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
		Hafize Dal isimli öğretmen "Bende tertemiz mis gibi çocuklarla ders yapmak istiyorum. Doğuda temizlik nedir bilmeyen çocuklar içerisinde hastalıklarla boğuşmak istemiyorum... Öğretmene değer verilmeyen bu ülkede öğretmen olduğum için çok pişmanım... 4 sene bu hataya mahkûm edilmek istemiyorum..." şeklinde öğrencilerine yönelik ayrımcı ötekileştirici söylemlerde bulunmuştur	MUŞ/BULANIK	1.03.2022
		Cizre'de 12 Mart'ta oynanması planlanan Mem û Zîn oyunu Cizre Kaymakamlığı tarafından iptal edildi.	ŞIRNAK/CİZRE	6.03.2022
FELEKNAS UCA	K	HDP Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın bir konuşmasında geçen "Kürdistan" ifadesi nedeniyle hakkında fezleke hazırlandı.	ANKARA	10.03.2022
		Cezaevindeki tutuklu ve hükümlülere gönderilen Kürtçe kitap ve mektuplar, "tercüman yok" gerekçesiyle kendilerine verilmemektedir.		10.03.2022
Mahire Yentür	K	Sosyal medyadan Selahattin Demirtaş'ın fotoğrafını paylaştığı için çalıştığı Bolu Belediyesindeki işinden atıldı.	BOLU	10.03.2022
		Kızıltepe kayyımı, ilçede 2005 yılında kurulan ve Batman'da 4 Eylül 1993 yılında Hizbullah ve JİTEM tarafından katledilen DEP Milletvekili Mehmet Sincar anısına yapılan parkın adını ikinci kez değiştirdi.	MARDİN/KIZILTEPE	17.03.2022
A.B-E.B	K	Diyarbakır Bismil'de yapılan Newroz kutlamasında 5 yaşındaki ikiz çocukların üzerlerindeki yöresel kıyafetlerinin çıkarılarak, karakola götürüldü.	DİYARBAKIR-BİSMİL	20.03.2022
		Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü'nde yapılan Newroz kutlamasında öğrenciler ırkçı bir grubun saldırısına uğradı.	ANKARA	22.03.2022
Muharrem Aksem	E	Şanlıurfa Eyyübiye'de, 16 yaşındaki Muharrem Aksem, özel harekât polislerinin atış talimi yaptığı yerde vücut bütünlüğü bozulmuş ve vücuduna çok sayıda mermi isabet etmiş şekilde ölü bulundu.	ŞANLIURFA	25.03.2022
Yakup Pekel, Ersin Pekel, Muhammed Balıkcı, Civan Şakar	E	Hayvanları için saman toplamaya giderken polisler arabalarına basılı Ahmet Kaya fotoğrafı üzerinden işkenceyle gözaltına alın an gençler tutuklandı.	VAN	25.03.2022
		Mersin Erdemli HDP ilçe binasına silahlı saldırıda bulunuldu	MERSİN/ERDEMLİ	27.03.2022
Barış Aşit Akan, Civan Hasan Adlığ, Nurullah Yıldız, Zana Karaarslan, Sait Çelik	E	Muğla'da ülkücüler kesici aletlerle Kürt öğrencilere saldırdı. Olay sonrası saldırıya uğrayan 5 Kürt öğrenci gözaltına alındı	MUĞLA	31.03.2022
		Karaman'da KYK yurdunda Kürtçe şarkı söyleyip halay çeken öğrencilere ülkücü bir grup tarafından ırkçı saldırı gerçekleştirildi.	KARAMAN	31.03.2022

		Meclis Başkanlığı, "Kürt kentlerinde ulusal kıyafetlere izin verilmemiş, kıyafetler gerekçe gösterilerek keyfi uygulamalar yaşanmıştır" cümlesini içindeki "Kürt kentleri "tanımlamasından kaynaklı soru önergesini iade etti.	ANKARA	6.04.2022
		Diyanet İşleri Başkanlığı'nın tarihi Ulu Cami'nin girişine koyduğu 4 dilli "bilgilendirme panosu"nda, Kürtçeye yer verilmedi.	DIYARBAKIR	7.04.2022
MEHMET SEVİNÇ	E	Piri Reis Camisi'ne getirilen Mehmet Sevinç'in cenazesi, imam tarafından "yasak" olduğu gerekçesiyle yıkanmadı, dini vecibeleri yerine getirilmedi.	KOCAELİ-DARICA	8.04.2022
		Diyarbakır 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde gardiyanların, Newroz Bayramında Kürtçe şarkı söyleyen tutukluları "yasak" diye uyararak, fiziki şiddet ve disiplin cezalarıyla tehdit ettiği belirtildi.	DIYARBAKIR	9.04.2022
Mahfuz Taş	E	Bingöl'ün Solhan ilçesinde zafer işareti yaptığı için polis şiddetine maruz kalan Mahfuz Taş, kendisini darp eden polislerden birinin "Neden ülkücü işareti yapmıyorsun" dediğini ve gözaltında tehdit edildiğini söyledi.	BİNGÖL/SOLHAN	11.04.2022
		Türkiye Barolar Birliği (TBB) ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) Tercüme Destek Hattı'nda Kürtçeyi yok saydı. 2018 yılında kurulan bugüne kadar Arapça ve Farsça hizmet veren Destek Hattına son olarak Fransızca ve Dari (Afganistan'da kullanılan bir) dilleri eklendi. Ancak 130 bini aşkın Kürt mültecinin yaşadığı Türkiye'de Kürtçeye yer verilmedi.	ANKARA	13.04.2022
		Urfa Valiliği'nin, Kürtçe tiyatro oyunu gösteriminin yasaklanmasına karşı açılan davada mahkeme, devletin devamlılığını sağlamakla görevli olan idarenin takdir yetkisinin geniş tutulması gerektiğini belirterek ret kararı verdi.	ŞANLIURFA	15.04.2022
		Van'da Kürtçe şarkı söyleyen yurttaş, polislerce önce darp edildi, sonra ters kelepçelenerek gözaltına alındı	VAN	25.04.2022
Hüdaî Morsümbül	E	Türkçe bilmeyen öğrencilerin ve velilerin talebiyle Kürtçe ve Arapça bazı cümleler ve kelimeler öğrettiği gerekçesiyle bir öğretmene maaş kesme cezası verildi.	MERSİN/AKDENİZ	25.04.2022
Abdullah Yılmaz/ Civan Yılmaz	E	Anayasa Mahkemesi, çocuğunun ismini "Ciwan" koymasına nüfus müdürlüğünün izin vermemesi ve çocuk için kimlik çıkarmamasında ihlal bulmadı. Oysa, birçok yabancı ve yerli şirket ile bazı televizyonların ticaret tescil belgeleri gibi resmi işlemlerde içinde "w, x ve q" harfinin bulunmasına herhangi bir kısıtlama yok.	İZMİR	25.04.2022
		Deva Partisi Şanlıurfa il başkanlığının çok dilli tabelası Zafer Partisi ve Ümit Özdağ tarafından hedef gösterildi.	ŞANLIURFA	26.04.2022

		Erzurum'un Karayazı ilçesindeki Karşıyaka İlkokulu'nda görevli olduğu belirtilen öğretmenlerin, ilçenin girişinde Kürtçe ve Türkçe yazılı "Hûn bî xer hatin- Hoş geldiniz" tabelası önünde ırkçı poz verdiler.	ERZURUM/KARAYAZI	3.05.2022
NAİF İŞÇİ		Ahlat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan hasta tutuklu Naif İşçi, "Kürdüm" dediği için ölümle tehdit edildi. İşçi, ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, başına bir şey gelmesi durumunda cezaevi yönetiminin sorumlu olacağını söyledi.	BİTLİS/AHLAT	3.05.2022
		Diyarbakır'ın kayyum yönetimindeki Büyükşehir Belediyesi, belediye otobüslerindeki dijital tabelalardaki "Newroz'u Nevruz" yaptı.	DIYARBAKIR	4.05.2022
		Kürt sanatçı Aynur Doğan'ın açık hava konseri AKP'li Derince Belediyesi tarafından iptal edildi.	KOCAELİ/DERİNCE	15.05.2022
		Metin-Kemal Kahraman kardeşlerin Muş konseri, Valilik tarafından yasaklandı. İptal haberini, Metin ve Kemal Kahraman bir açıklama yayınlayarak duyurdu.	MUŞ	16.05.2022
		AKP'li Çayırova Belediyesi, Amed Şehir Tiyatrosu'nun Kürtçe "Don Kixot" oyunu için sözleşme yapılmasına rağmen salon vermeyerek engelledi.	KOCAELİ/ÇAYIROVA	16.05.2022
		Bitlis Eren Üniversitesi'nin düzenleyeceği Bahar Şenliği programında Kürtçe şarkılar seslendirecek olan Stêrka Karwan müzik grubunun konseri iptal edildi.	BİTLİS	17.05.2022
Ahmet Yıldız, Zilan Erkan		Polis, Kürtçe şarkı söyledikleri için esnafın saldırısına uğrayan müzisyenlere, "Kürtçe müzik yaparsanız böyle saldırıya uğrarsınız" dedi.	GAZİANTEP	20.05.2022
		Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde Kürt üniversitelilere, kampüs içerisinde şarkı söyleyip halay çekerken faşist bir grup, özel güvenliğin de desteğiyle saldırdı.	ANTALYA	24.05.2022
		Bursa'da sokakta Kürtçe müzik yapan grubun yanına gelen bir kişi "Burası Türkiye. Parayı vereyim Türkçe çalın" diyerek gerginlik çıkardı.	BURSA	25.05.2022
		Bursa Valiliği tarafından yapılan açıklamada Mem Ararat konserinin 'kamu güvenliği' gerekçesiyle iptal edildiği öğrenildi.	BURSA	26.05.2022
		Aynur Doğan'ın 31 Mayıs Salı günü Bursa Kültür Park Açık hava'da yapacağı konsere sayılı günler kala belediyeden konserin iptal edildiği açıklandı	BURSA	26.05.2022
		Tatvan Kaymakamlığı, 31 Mayıs'ta Tiyatro Mencil tarafından sahnelenmesi beklenen "Hay Lo Dîsa Tevlîhev Bû" adlı tiyatro oyununu iptal etti.	BİTLİS/TATVAN	27.05.2022

TABLO-2: 01.03.2022/31.05.2022 TARİHLERİ ARASI MÜLTECİLERE YÖNELİK İRKCİ SALDIRILAR (Tablo-2)

KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
Muhammed Nadir Hamud ve Maher El Salman	E	Durdurdukları Suriyelilerin aracına sahte para ve uyuşturucu koyan polisler tutuklandı	İSTANBUL/ESENYURT	13.03.2022
		Hatay Belediye Başkanı Lütfü Savaş: "Yeni doğan her 4 çocuktan 3'ü Suriyeli. Biz azınlığa düşeceğiz. Hatay elden gidiyor. Sürekli toprak alıyorlar!"	HATAY	15.03.2022
		Zafer Partisi sosyal medya hesabından paylaşılan videoda Ümit Özdağ seçimi kazanmaları halinde ülkedeki tüm göçmen ve mültecileri 1 yıl içerisinde zorla da olsa ülkelerine yollayacağını söyledi.	ANKARA	15.03.2022
A.K	E	Kendilerine yönelik polis baskısının devam ettiğini anlatan Somalili mülteci A.K., saat 17.00'den önce dükkanlarını açmalarına izin verilmediğini ve "Paranıza el koyarız, sınır dışı ederiz" şeklinde tehdit edildiklerini söyledi.	ANKARA	29.03.2022
M.S		Küçükçekmece'de okul arkadaşlarının saldırısına uğrayan 11 yaşındaki Suriyeli M.S.'nin burnu kırıldı. Aile M.S.'nin daha önce de benzer şekilde şiddete maruz kaldığını aktardı.	İSTANBUL/ KÜÇÜKÇEKMECE	7.04.2022
		Apartmanda kedi besledikleri gerekçesiyle Konya'da bir apartmanda yaşayan Suriyeli anne ve oğlunun maruz kaldıkları şiddetten dolayı kolları kırıldı.	KONYA	7.04.2022
Hamza Hammamı	E	Bağcılar'da yol kenarında oturan Suriyeli esnaf Hamza Hammamı, trafiği engellediği iddiasıyla sürücü ile arasında çıkan tartışmada, mahkemenin suçsuz bulmasına rağmen Göç İdaresi tarafından sınır dışı edilmek isteniyor	İSTANBUL/BAĞCILAR	17.04.2022
		Ankara'daki "Ataman Kardeşliği" benzeri bir grup Adana'da da sosyal medya üzerinden örgütlenip sokaklarda denk geldikleri Suriyeli mültecilere şiddet uygulayıp görüntüleri sosyal medyadan paylaştılar	ADANA	21.04.2022
		Türkiye'ye göç eden Afganların, Pakistanlıların ve Suriyelilerin Türkiye demografisinde ve günlük yaşamda olumsuz etkilerinden bahsedip ırkçılığı körükleyen "sessiz istila" filmi yayınlandı		3.05.2022
		70 yaşındaki kanser hastası Afgan göçmen Abdul Rezzag Heydari, kimliği olmadığından tedavi edilemiyor.		
		Polis, Kızılay'daki Somali kafesini boşalttı: "Burada istenmiyorsunuz. Sadece siz değil, Iraklısı da Suriyelisi de istenmiyor." şeklinde ırkçı ifadelerle göçmenleri kafeden dışarı çıkarttı. "Gidin Esertepe'de, Uyanış'ta, Keçiören'de açın. Kızılay'da istenmiyor. Boşaltıyoruz. Keçiören'de yesinler, Altındağ'da yesinler. Herkes ikamet ettiği yerde olacak."	ANKARA/ÇANKAYA	7.05.2022
		Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan, geçici sığınmacılara hitaben Arapça pankart astı: "Artık istenmiyorsunuz, dönün ülkenize!"	BOLU	18.05.2022

		Taksim'de e Ganalı kadın bir göçmen çocuğunun yanında polis tarafından darp edildi.	İSTANBUL	25.05.2022
		Muğla'nın Datça ilçesinde yaklaşık 25 göçmen, 1 haftadır 25 metre karelik kafes biçiminde bir yapının içinde tutuluyor. Tuvalet ihtiyaçlarının dahi karşılanmasına izin verilmiyor.	DATÇA	29.05.2022
		Gaziantep'te yaşlı bir Suriyeli kadına çocuk hırsız olduğu iddia edilerek fiziksel şiddet uygulandı.	GAZİANTEP	30.05.2022
		Esenyurt'ta 10 yaşındaki bir çocuğu taciz ettiği öne sürülen mülteci linç edilmek istendi.	İSTANBUL/ESENYURT	30.05.2022

TABLO-2: 01.03.2022/31.05.2022 TARİHLERİ ARASI ALEVİLERE YÖNELİK IRKÇI SALDIRILAR

KİŞİ	CİNSİYET	OLAY	YER	TARİH
Hakife Göl	K	Hayatını kaybeden Hakife Göl'ün cenazesi, çocuklarının törene katılması için mahalle yolu açılmadığı gerekçesiyle 5 gündür toprağa verilemiyor. Hakife Göl'ün oğlu Ali Haydar Göl, "Burada net bir şekilde ayrımcılık var. Kürt ve Alevi olduğumuz için bunu bize reva görüyorlar. Belediyenin bu şekilde bir tutum sergilemesi kabul edilir gibi değil. Derhal bu hukuksuzluğa son verip yollarımızı açsınlar" diye konuştu.	ERZURUM/TEKMAN	30.03.2022